

Inbreng van de NVS op de internet consultatie verkoopverbod tabak supermarkten.

Waalre, 23 december 2022

De Nederlandse Vereniging voor de Sigarenindustrie, de NVS, wil graag reageren op de AmvB die een verkoopverbod voor tabaksproducten in supermarkten per 1 juli 2024 regelt. Keten ID nr. 14487.

We stellen voorop dat de NVS de doelen van het Nationaal Preventie Akkoord (NPA) ondersteunt en met name het bereiken van een rookvrije generatie per 2040. Veel van de talrijke maatregelen die sinds de publicatie van het NPA in november 2018 zijn genomen om roken terug te dringen, rookverslaving te beteugelen met name bij de jeugd en de schadelijke effecten van (mee) roken te beperken of weg te nemen worden door ons van harte gesteund.

De sigarenindustrie bestaat uit een kleine groep producenten en importeurs van sigaren en cigarillo's. Wij maken bij uitstek 'niche producten' die selectief, weloverwogen, bewust en met mate worden gebruikt. Graag houden we dat zo. Sigaren zijn luxeproducten die je van tijd tot tijd zonder inhaleren en zonder verslaving tot je neemt. Veelal is het de oudere sigarenroker die in dit profiel past, niet de doelgroep die het NPA voor ogen heeft.

Om Tweede Kamerlid Anne Kuik (CDA) te parafaseren: 'Wij richten ons met ons beleid vooral op de jeugd. Die oude mannen met hun sigaar zo nu en dan hebben wij niet zo op het vizier. Laat die maar met rust'. Het is de vraag of het verbod op de verkoop van tabaksproducten in alle supermarkten in juli 2024 niet het risico heeft het kind met het badwater weg te gooien. Is de maatregel wel effectief en proportioneel ten opzichte van het doel wat je wil bereiken? Zoals al eerder in het Kamerdebat van 24 maart is gesignaleerd hebben supermarkten met name buiten de Randstad vaak een sociale functie. Door deze maatregel zijn er risico's dat dit soort supers moeten sluiten, en daarbij soms een keteneffect van andere sluitingen veroorzaken. De reactie van een dagwinkel in Gasselternijveen dd. 19 december wijst daar al op. En de Coop in Babberich in de reactie van 8 december. Hij spreekt over zorgen over de leefbaarheid, in onze ogen begrijpelijk. Want de kans dat een tabaksspeciaalzaak die functie overneemt is niet zo erg groot. Een winkelier uit Hazerswoude pleit ervoor in zijn reactie van 10 december om 'in elk dorp een tabaks-verkooppunt te hebben om tabaks-forenzen te voorkomen'.

De ambachtelijke sigaar is een wezenlijk ander product dan sigaretten, shag en e-sigaretten, met ook een wezenlijk andere, en oudere consument. Wij willen graag de oprechte sigarenliefhebber niet dwingen om vele kilometers te moeten reizen om eens in de zoveel tijd een mooi doosje sigaren te kopen. Daarnaast willen wij u erop attenderen dat het verbod op de verkoop van tabak serieuze gevolgen kan hebben voor de leefbaarheid in kleinere dorpen. In gelijkaardige voorstellen in België wordt om deze reden een uitzondering gemaakt voor kleinere supermarkten.

Wij wijzen erop dat de effecten van wet-en regelgeving een ernstige invloed op de markt kan hebben. Het is daarom van belang een goede afweging te maken of er hier sprake is van een bewezen effectieve maatregel. De basis van de conclusie dat reductie van het aantal verkooppunten zal leiden tot een vermindering van het aantal rokers zou uit de aangehaalde onderzoeken van zowel het SEO als ook Marsh et al komen. Hierin zitten echter weinig tot geen aanknopingspunten om te rechtvaardigen dat er een lineair verband tussen deze twee bestaat. Het Marsh et al rapport heeft o.a. als conclusie “dat er een groot gebrek aan longitudinale studies is die het causale verband zouden helpen verduidelijken en de bewijsvoering voor beleidsmaatregelen zouden helpen versterken.”

Een voor de hand liggende evaluatie van een eerder genomen besluit tot reductie van het aantal verkooppunten, namelijk door het ingevoerde verbod op tabaksautomaten, is niet meegenomen in de besluitvorming. Zou het niet logisch zijn alle (potentiële) gevolgen op het gebied van personeel, veiligheid, volumes en logistiek goed in kaart te brengen om de haalbaarheid en effectiviteit te kunnen beoordelen voordat we drastische maatregelen invoeren?

Supermarkten in Nederland vallen momenteel al volledig onder een dark market regelgeving, behalve de klant die tabak wil kopen en het winkelpersoneel ziet niemand tabaksproducten. Het is moeilijk te bewijzen dat dit niet rokers aanzet tot roken. Er is bovendien de leeftijdsgrens van -thans- 18 jaar.

Daar komt nog bij het aanstaande verbod op online verkoop in 2023. Het gevolg van deze gestapelde maatregelen kan zijn dat de vooral oudere consument veel moeite heeft ergens in de buurt nog een sigaartje te kunnen kopen. In zijn of haar omgeving zijn geen verkooppunten meer te vinden.